

Leinosten sukulehti

2-2010

Sukukokous pidettiin Lapualla, jonka tuomiokirkkoa koristavat Paavo Leinosen hevosaiheiset kattomaalaukset ja apostoleja kuvaavat lasimaalaukset.

www.leinonet.fi

LEINOSTEN SUKULEHTI

2 - 2010

- 3 **Tervetuloa Säräisniemelle**
- 4 **Artturi Leinonen - suvun suurin**
- 8 **Artturi Leinosen esivanhemmista**
- 12 **Lapuan sukukokous**
- 19 **V. A. Koskenniemen juhluvuosi**
- 20 **Matti Leinonen 70 vuotta**
- 22 **Onnittelut merkkipäivän johdosta**
- 23 **Kaksi apurahaa opiskelijoille**

OSOITTEENMUUTOKSET

Lähetä postin osoitteenmuutuskortti (+sotu ja puh.) taloudenhoitajalle (osoite s. 19). Myös poisnukkuneiden kohdalla lähetä ilmoitus taloudenhoitajalle. Jos lehtesi on jäänyt tulemat- ta, tarkasta taloudenhoitajalta, että osoitetietosi ovat varmasti oikein.

ILMOITA TUOTTEISTASI SUVULLE

Kerro yrityksestäsi ja tuotteistasi muille Leino- sille! Ilmoitustilaa myy taloudenhoitaja.

Ilmoitushinnat

85x60 mm	80 e
85x120 mm	150 e
175x120 mm	300 e
175x240 mm	600 e

TOIMITA AINEISTOA SUKULEHTEEN

Jäseniä pyydetään toimittamaan artikkeleita lehdessä jukaistavaksi. Leinosjutut ja ilmoitukset voit toimittaa suoraan lehden päätoimittajalle.

Litokset Oy, Vaasa 2010
23. vuosikerta. ISSN 0786-2679.

LEINOSSEN SUKUSEURA RY

“Sukuseuran tarkoituksena on selvittää suvun vaiheita ja historiaa, vaalia suvun perinteitä ja edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta jäsentensä keskuudessa.” (Säännöt, 2 §)

Sukuseura järjestää yhteisiä sukupäiviä, retkeilyjä, kerää ja arkistoi sukua koskevaa tietoutta, selvittää ja auttaa suvun jäseniä selvittämään suvun vaiheita sekä saattaa tutkimus- työn tulokset jäsenten tietoon sekä harjoittaa sukuseuran tarkoituksena edistävää julkai- sutoimintaa. Seura pitää luetteloa jäsenistään ja julkaisee kaksi kertaa vuodessa ilmestyvää sukulehteä.

“Sukuseuran jäseneksi voidaan hyväksyä jokainen 18 vuotta täyttänyt henkilö, joka isän tai äidin puolelta on sukuun kuuluva tai joka on sukuun kuuluvan aviopuoliso tai leski.” (4 §)

Seuran hallitus sivulla 19.

LIITY JÄSENEKSI

Jäseneksi voi liittyä maksamalla jäsenmaksun sukuseuran tilille Nordea Haukipudas 232118-2343 (ilmoita koko nimesi, osoitteesi ja sotu- tunnus). Jäsenmaksu vuodelle 2008 on 12 euroa ja ainaisjäsenmaksu 120 euroa.

LEHDEN TOIMITUS

Päätoimittaja Martti Häikiö
Tehtaankatu 21 B 40, 00150 Helsinki
martti.haikio@kolumbus.fi
p. 050-5057140

Tuomas Honka, Lukkarinkatu 16,
96400 Rovaniemi, p. 040-835404
tuomas.honka@ulapland.fi

Leinosten sukukokous ja juhla Säräisniemellä 13-14.8.2011

Leinosten suikuseuran seuraava sukukokous pidetään Oulujärven länsirannalla, Leinosten suvun perinteisillä asuinsijoilla Säräisniemessä. Kokouspäikkänä on Ruununkartano Säräisniementie 250, 91760 Säräisniemi. Majatalo ja tilausravintola sijaitsevat Säräisniemen kylällä, aivan Oulujärven läheisyydessä.

Majoitusvarauksia voi tehdä puhelin 040-5011439 Esa Hannukainen.

Lähistöllä on paljon majoitus- ja matkailumahdollisuuksia. Niitä löytyy Vaalan kunnan nettisivuilta www.vaala.fi.

Vaalan kunnan matkailuvaltteina ovat monipuoliset vesistöt, merimäinen Oulujärvi hiekkarantoinen, Oulujoki, Otermanjärvi ja lukuisat kirkkaat suppalammet sekä Manamansalon

saaren ja Säräisniemen pitkät hiekkarannat. Puhdas luonto, hyvät kalavedet ja retkeilymaastot, mielenkiintoiset käyntikohteet sekä matkailuyritysten monipuoliset palvelut antavat hyvät mahdollisuudet lomailuun ja virkistykseen.

Artturi Leinonen - suuren suvun suurin

Professori Kari Hokkasen juhlapuhe Artturi Leinosen seuran ja Leinosen sukuseuran yhteisessä maakunnallisessa kesäjuhlassa Härmän kuntokeskuksessa 14.8.2010

Puhun Artturi Leinosesta, eteläpohjalaisesta ja eteläpohjalaisuuden armoitetusta kuvaajasta, joka on suuren itäsuomalais-kainuulaisen suvun tunnetuin. Sanoin näin vaikka tiedänkin Leinosiin kuuluneen kosolti kenraaleja ja professoreja, piispoja ja kansanedustajia, talouselämän johtajia ja taiteilijoita. Nimi kuuluu Kuka kukin on -hakuteoksen yleisimpiin, vuosikymmenestä toiseen. Uusimmassa painetussa tietosanakirjassa on yhdeksän Leinosta, mutta vain yhden kuva – Artturin.

Artturi Leinosen merkitystä kuvaa myös se, että hänestä on tehty väitöskirja (Timo Mikkilä 2000) ja lisensiaattityö (Tapani Holma) sekä parikin gradu-työtä ja erittäin paljon pienempiä tutkielmia ja artikkeleita, muun muassa Artturi Leinosen seuran julkaisuissa. Hänen omat 3-osaiset muistelmansa ilmestyivät 60-luvun alussa. Artturi Leinonen ei todellakaan ole tuntematon.

Luon nyt katsauksen tämän miehen elämänvaiheisiin. Erityisesti paneudun niihin kohtiin, joissa hän vaikutti Suomen historian kulkuun – kenties käänteentekevästikin. Niitäkin oli.

Kansankynttilä

Leinosen isänpuoleiset sukujuuret olivat siis Kainuusta. Hänen isänsä Jaakko Aleksanteri Leinonen oli nahkuri, joka ajan käsityöläisten tavalliseen tapaan haki paikkaansa eri paikkakunnilla, kohtasi Ylihärmässä elämänsä eteläpohjalaisnaisen, asettui paikalleen ja perusti menestyvän nahkurinliikkeen. Perheeseen syntyi seitsemän lasta, joista 1888 syntynyt Artturi oli esikoinen.

Artturi kasvoi valistuneessa hyvin toimeentulevassa kodissa, jossa harrastettiin kirjallisuutta, musiikkia, sanomalehtiä ja nuorisoseuraa. Eri-

tyisen tärkeäksi tuli nuorisoseura, johon hän 15-vuotiaana liittyi. Jo 18-vuotiaana hän oli sen esimies. Kun nahkurin poika osoittautui hyväpäiseksi mutta kätevyys jätti toivomisen varaa, hän lähti Jyväskylän 4-vuotiseen kansakouluopettajaseminaariin.

Sielläkin harrastustoiminta oli vilkasta: kotiseututyötä, torvisoittoa ja teatteria. Hänen kirjoittamaansa näytelmää ”Kansalaiskokous” esitettiin ja keuhuttiin. Hän valmistui 1911 ja osoittautui ensimmäisessä työpaikassaan Töysässä aidoksi kansankynttiläksi. Hän elvytti nuorisoseuran ja voimisteluseuran ja touhusi Töysään kirjaston. Kevättalvella 1912 hänen ohjelmaryhmänsä vieraili Laihialla, jossa nuori opettaja tapasi ensimmäisen kerran nuorisoseuraliikkeen johtajan Santeri Alkion. Alkion lailla Leinonenkin oli ankara viinan vihollinen ja hävitteli Töysässä pannuja, mikä ei tuonut pelkkää suosiota. Vanhemmalla iällä hänelle kelpasivat epäalkiolaisetkin juomat, kohtuudella toki.

Vuonna 1912 Leinonen solmi avioliiton ylihärmäläisen talontyttären Aliina Kivimäen kanssa ja kun opettajan virka kotipitäjässä vapautui, haki ja valittiin siihen. Leinonen palasi ylihärmäläiseksi, jollaisena henkisesti aina pysyi vaikka vuodesta 1930 Vaasassa asuikin.

Opettaja opetti, kirjoitti ja ohjasi näytelmiä ja lausui runoja ja luennoi nuorisoseurassa paitasi Ylihärmässä maakunnassa laajemminkin. Varsinkin 1914 ensi kerran esitetty puukkojunkkariutta ja körttiläisyyttä kuvannut Vanha Härmä -näytelmä teki Leinosta tunnetuksi, vaikka se jäikin samaan aikaan ilmestyneen samanaiheisen toisen Artturin, Järviluoman Pohjalaisten varjoon. Tärkeimmäksi tulevaisuutta ajatellen tuli nuorisoseuralehti Pyrkijän avustaminen ja sitä kautta tiivistyvä yhteistyö Alkion kanssa.

Itsenäisyysmies

Tammikuussa 1918 Leinonen valittiin Alkion seuraajaksi E-P:n nuorisoseuran puheenjohta-

jaksi. Hän oli jo silloin syvällä Suomen itsenäistymiseen tähdänneissä aktivismissa: takana oli jääkäriväräväys, vangitseminen 1916 ja 1917 Pietarin tutkintavankilan kautta karkotus Siperiaan, vapautuminen sieltä vallankumouksen jälkeen ja riemukas paluu Ylihärmään pääsiäiseksi 1917. Koulun työt jatkuivat, mutta kiihtyvät tapahtumat veivät opettajan mennessään. 1917 hän oli ehdokkaana eduskuntavaaleissa, mutta ei tullut valituksi. Ilkkaankin opettaja ehti muutamaksi kesäviikoksi toimittajaksi.

Syksyllä 1917 Leinonen ahkeroi suojeluskuntien perustamisessa Etelä-Pohjanmaalle; Ylihärmän suojeluskunnan johtoon hänet valittiin. Kun Venäjän armeijassa palvellet kenraali Paul von Gerich saapui johtamaan sk-toimintaa, Leinonen nimitettiin hänen adjutantiksi. Marraskuussa hän organisoivat Saksasta Vaasan saaristoon tulleiden aseiden purkamista ja aseiden jakelua maakunnan suojeluskunnille. Sotatoimien alettua Leinonen oli riisumassa venäläisiä aseita Lapualla, Vaasassa, Laihialla, Ylistarossa ja Ilmajoella ja sitten kenraali Mannerheimin esikunnassa Seinäjoella, suojeluskuntajoukkojen kuljetuksia organisoimassa ja sitten Etelä-Pohjanmaan suojeluskuntien piiripäällikkönä. Hän osallistui Tampereen ja Viipurin valtauksiin.

Varsinkin jälkimmäistä seurannutta voiton- ja kostonjuhlintaa hän paheksui varsin suorasukaisesti. Palattuaan Seinäjoelle piiripäälliköksi hän teki parhaansa, ei kuitenkaan aina onnistuen, estääkseen mielivaltaisia teloituksia. Leinonen osasi osoittaa myös malttia.

Käänteissään nopea Leinonen kirjoitti myös heti tuoreeltaan vapaussotahistoriaa: Ilkan ja Poutun pojat oli, kuten hän itse sanoi, ”vaatimaton yritys kertoilla yhtä ja toista Etelä-Pohjanmaan miesten ja naisten toiminnasta vapaussodassa”.

Vuoden 1918 lopussa Leinonen suuntasi rauhallisempaa elämää, opettajan tointa ja kirjallisia töitä kohti. Hän luopui suojeluskuntapiirin päällikkyydestä - ei toki suojeluskuntaharrastuksesta, ja uuden asetuksen mukaisen suojeluskunnan piiriesikuntaankin hänet valittiin keväällä 1919. Aktivistipiirien Itä-Karjalaan suuntautuviin heimotapuuhiihin Leinonen ei lähtenyt mukaan.

Monista aktivistitovereista Leinosta vierotti

myös se, että hän kannatti hallitusmuototaitelussa tasavaltaa. 1919 eduskuntavaaleissa Leinonen oli ehdokkaana, ei tosin vielä tulla tullut valituksi. Aktivistista alkoi tulla keskustapoliitikko. Toki hän suojeluskuntamiehenä pysyi ja hoiti opettajan ja kirjailijan töitensä ohella myös Etelä-Pohjanmaan suojeluskunnan valistusohjaajan tointa.

1920-luvulla ylihärmäläisen opettajan maine kasvoi kirjailijana ja maakunnan eturivin valistumiehenä. Kun vanheneva Alkio alkoi miettiä seuraajaa Ilkkaan, katse kääntyi Leinoseen. Tämä oli ollut hetken Ilkan toimituksessakin jo vapaussodan aikana ja avustanut sen jälkeen silloin tällöin, mutta kun pyyntö ottaa lehti johtoonsa ja muuttua ylihärmäläisestä vaasalaiseksi tuli, hän epäröi kotvan aikaa. Ilkan kutsu voitti. Leinonen oli ensin vuoden päivät Alkion rinnalla ”vastaavana toimittajana” ja sitten, tämän kuoltua heinäkuussa 1930, päätoimittaja. Pestiä jatkui vuoteen 1958 saakka, jolloin Leinonen 70 vuotta täyttäessään jäi eläkkeelle.

Molemmat tapahtumat, joissa Leinosen voi perustellusti sanoa vaikuttaneen Suomen historian kulkuun, liittyvät hänen toimintaansa Ilkan päätoimittajana. Ilkka oli arvostettu sanomalehti, suuren puolueen epävirallinen päääänenkannattaja, jonka ääni vaikutti vahvasti omaan levikkialueeseensa, Etelä-Pohjanmaan, mutta laajemmaltikin.

Maltin mies

Vain muutamia kuukausia sen jälkeen kun Leinonen oli aloittanut Ilkassa vastaavana toimittajana, räjähti Suomessakin jo pitkään kytenyt oikeistoradikaalinen liike, joka vaati tukahduttamaan kommunistien vaaralliseksi ja rikolliseksi katsotun toiminnan Suomesta. Se tapahtui keskellä Ilkan levikkialuetta, Lapualla, jossa joukko paikkakuntalaisia nuoria miehiä ja isäntiäkin kävi sinne punaisissa sirppi ja vasara-kuvioin varustetuissa järjestöpaidoissaan iltamia pitämään tulleiden nuorten kommunistien kimppuun, mukiloi näitä ja repi paitoja päältä. Tempaus herätti maakunnassa laajaa innostusta ja koolle kutsuttiin kansalaiskokous, joka vaatisi valtiolta toimia kommunisteja vastaan, ettei

kansalaisten tarvitsisi sitä tehdä.

Ilkka oli vahvasti antikommunistinen lehti. Alkio piti lapualaisten toimia oikeina - toimenmiehet olivat enimmäkseen hänen puoluetovereitaankin, kuten Kustaa Tiitu ja Vihtori Kosola. Leinonen lähti nousevan kansanliikkeen kärkeen: laati itse kutsun ja johti puhetta ensimmäisessä Lapuan suurokokouksessa, joka hyväksyi kovat ponnet ja valitsi lähetystön niitä Helsinkiin viemään, johtajanaan Leinonen.

Leinonen ei kuitenkaan vaikuttanut historiaan niinkään Lapuanliikkeen aloittajiin kuuluvana, vaan sen vastustajana. Niin aktivisti kuin olikin, Leinonen oli laillisuusmies ja tasavaltalainen. Kansanliikkeessä ilmeni heti taipumusta sekä lainrikkomiseen että parlamentaarisen menon horjuttamiseen, diktatuurinkin kaipuuta. Liikkeeseen kuuluvat nuorukaiset särkivät maaliskuussa vaasalaisen kommunistilehden kirjapainokoneet ja keväällä miesjoukko rikkoi käräjärauhaa muiluttamalla lehden asianajajan, kommunistisen kansanedustajan.

Ne teot olivat liikaa Leinoselle, jota vanha Alkiokin opasti. Hänet oli valittu lapuanliikkeen maanlaajuisen virallisen organisaation Suomen Lukko r.y:n puheenjohtajaksi, mutta havaitsi pian ettei hänen auktoriteettinsa riittänyt pitämään liikettä edes likimain laillisella tiellä. Liikkeen suurta voimannäyttöä, talonpoikaismarssia, Ilkka vastusti. Kun väkivaltaiset kyyditykset ja ihmisten pahoinpitelyt yltyivät, Ilkka tuomitsi ne aina jyrkemmin ilmaisuin.

Leinosen kääntyminen Lapuanliikettä vastaan ja pelkäämätön taistelu sitä vastaan saattoi olla ratkaiseva tekijä oikeistoradikalismien hillinnässä. Se tapahtui liikkeen syntysijoilla, valkoisessa vapausotamaakunnassa. Leinosen ja Ilkan kannanotto jakoi valkoiset: maalaisliittolaiset erkaantuivat liikkeestä, kokoomuslaiset vielä toistaiseksi jäivät siihen.

Esimerkkiä seurattiin kautta maan. Leinonen oli mukana myös pääkaupungin edistyspuoluealaisten ja maalaisliittolaisten 1932 perustamassa Isänmaan ja Lain puolesta -organisaatiossa. Lapuanliikkeen uhkaavin yritys demokratian kukistamiseksi, Mäntsälän kapina, tukahtui - paitsi presidentti Svinhufvudin laillisuuskantaaan - myös Leinosen väliintuloon kriittisellä hetkellä, kun maakunnan suojeluskuntalaisia oli jo väärennetyllä käskyllä

komennettu lähtemään Mäntsälään.

Ei Leinoselle ollut helppoa tehdä mitä teki. Häntä pidettiin petturina, pahimpana patkulina, kuten lapualaishenkiset liikettään vastustaneita porvareita nimittivät. Maakunnan vaikutusvaltainen oikeistolainen yläkerros kosti hänelle erottamalla hänet nöyryyttävästi suojeluskunnan piiriesikunnasta. Häntä parjattiin oikeistolehtien pakinoissa ja pilkkarunoissa, hänen mainettaan mustattiin karkein valhein. Hänen vaalitulaisuuksiaan häirittiin väkivaltaisesti. Ilkan päätoimittaja joutui kulkemaan pitkät ajat pistooli taskussa.

Muistelmissaan Leinonen itsekin ihmetteli, kuinka hän, ”vanha jääkärivärveri ja suojeluskuntapäällikkö, monenlaisissa väätyrintoimisissa näidenkin miesten kanssa mukana ollut”, oli seissyt tappara tanassa heitä vastassa. Ja vastasi tehneensä sen syvän harkinnan jälkeen, nimenomaan Alkion ja Snellmanin ajatuksia tutkiskeltuaan. Niiden varassa hän tohti lähteä ”maakunnan mielipidettä” vastaan ja pysyä kannassaan tuimimmissakin tuiverruksissa. Se kannatti ja ihan varmasti vaikutti siihen, että Suomen tasavalta ja demokratia kestivät noissa kaikkialla Euroopassa puhaltaneissa puhureissa - toisin kuin lähes ainoassakaan muussa vasta itsenäistyneessä maassa.

Oman tien kulkija

Neljännesvuosisata myöhemmin Leinonen oli hieman samanlaisessa, toki vähemmän draamaattisessa, ratkaisutilanteessa. Kysymys oli Paasikiven seuraajan valinnasta. Asetelma oli: Kekkonen vai joku muu.

Leinonen valitsi Kekkonen. Hän tuki tätä ensin maalaisliiton presidenttiehdokkaaksi ja sitten, tuon Suomen historian likaisimman vaalitaistelun kiihtyessä loppusuoralleen, puolusti tätä tinkimättä monenlaista mustamaalausta vastaan. Leinosen kanta oli hyvin ratkaiseva tekijä siinä, että Kekkonen äärimmäisen niukasti lopulta voitti ja hänen 25-vuotinen presidenttikautensa pääsi alkamaan.

Tälläkin kertaa Leinonen toimi toisin kuin lähin ympäristö ja läheisimmät ystävät, jotka pitkälti edustivat myös ”maakunnan mielipi-

dettä”, odottivat, toivoivat ja lopulta vaativatkin. Kekkonen vaihtoehdoiksi maalaisliiton presidenttiehdokkaaksi oli Viljami Kalliokoski, jota varsinkin varttuneempi ikäpolvi Etelä-Pohjanmaalla arvosti suuresti. Kalliokoski oli Leinosen hyvä ystävä - he seurustelivat perheittäin vuosikymmeniä. Kalliokoskea ajoivat ehdokkaaksi Leinosen lähiystävät ja Ilkan luottamusmiehenjohtajat, kuten Juho Koivisto, Mikko Tarkkanen ja Jalo Lahdensuo, maakunnan arvostetut patriarkat. Kekkonesta he inhosivat, ja senkin jälkeen kun Kekkonen ehdokkuus oli ratkennut, he jatkoivat vastarintaa.

Vaati Leinoselta uskallusta ratkaista toisin. Ei hänkään alkuaan Kekkonen ystäviä ollut eikä ollut häntä tukenut vuoden 1950 presidentinvaaleissa - Paasikivi oli Leinoselle silloin uskottavampi maan johtajana. Vaikka Leinonen myönsi ulkopoliittisen linjantarkistuksen välttämättömyyden, ei hän jaksanut kaikkea uutta hyväksyä ja kirjoittikin sen joskus suorasanaisesti: Valvontakomissiota johtanut kenraali Savonkov mainitsi Ilkan pahana lehtenä, ja Leinonen oli Paasikiven jyrkkäsanaisessa puhuttelussa. Maalaisliiton puoluehallituksessa Leinonen myötäili oikeaa laitaa, joka suhtautui Kekkoneseen enimmäkseen kriittisesti.

Leinonen oli kuitenkin kypsynyt Kekkonen mieheksi 50-luvulla, kun seurasi tämän tekemisiä pääministerinä. Hän näki tämän kyvykkääksi ja isänmaalliseksi poliitikoksi. Kun oma lähipiiri alkoi rakentaa Kekkonen vastaista organisaatiota, siihen ei Leinonen lähtenyt - päinvastoin. Hän piti Kekkonesta pätevimpänä Paasikiven seuraajaksi, ja se riitti. Painostukseen hän ei taipunut, vaikka ystävyysseiteitä taas katkeili, kuten 30-luvullakin - nyt niihin, joiden kanssa hän oli rinnakkain puolustanut demokratiaa lapuanliikettä vastaan. Otteet olivat kovia. Vaadittiin Ilkkaan

ylimääräistä yhtiökokoustaakin palauttamaan lehti ”alkiolaiselle ja maalaisliittolaiselle linjalle”. Vanha ystävä Lahdensuo kirjoitti hänelle, kuinka ”minkä Alkio rakensi, sen Leinonen löi hajalle”.

Leinonen piti päänsä, Kekkonen tuli valituksi ja kiitti häntä: ”Kiitän Sinua uskollisesta tuetasi ja avustasi. Tiedän hyvin, että määrättyissä vaiheissa Sinun myönteinen kannanottosi on ratkaisevalla tavalla luonut perusedellytykset sen saavuttamiselle, josta nyt minua onnittellet”, kirjoitti juuri valittu presidentti vastatessaan Leinosen onnittelukirjeeseen.

Jos Leinonen olisi antanut myöten sille ”maakunnan mielipiteelle”, jota hänen lähipiirinsä edusti, Kekkonen olisi hyvinkin voinut jäädä kriittisessä Vaasan vaalipiirissä paria valitsijamiestä vaille, vaikkapa sitä legendaarista ”ratkaisevaa ääntä”. Silloin Suomen historia olisi voinut kulkea toisin - tuskin kuitenkaan paremmin kuin se Kekkonen johdolla kulki.

Mikä selittää Leinosen ”yllättävän” käyttäytymisen näissä ratkaisevissa vaiheissa? Etelä-Pohjanmaahan tunnetaan kansanliikkeiden maakuntana, jossa kun kerran innostutaan, kuljetaan laumana valittuun suuntaan, ovat jotkut tutkijat väittäneet. Nyt hän, yksi maakunnan merkittävimmistä vaikuttajista alkoikin kulkea toisen suuntaan ja kehottaa toisiakin niin menettelemään.

Olisiko osansa ollut kainuulaisilla geeneillä? Kukapa tietää. Se ainakin on varmaa, että karhunkaatajan rohkeutta ja sitten kaskenkaatajan sitkeyttä se vaati – ja sitä Artturi Leinosessa oli.

Vasemmalta Anna-Maija Virrankoski, entinen europarlamentaarikko Kyösti Virrankoski, professori Kari Hokkanen, Auli Hokkanen.

Artturi Leinosen esivanhemmista

Artturi Leinosen **isä, Jaakko Aleksanteri**, syntyi Paltamon Kivesjärvellä, missä esivanhemmat olivat asuneet vuodesta 1550-luvulta lähtien, pois lukien 100 vuoden jakso 1600-1700-luvuilla, jolloin oltiin naapurikylässä Melalahdessa. Aleksanteri taisi saada toisen nimensä Venäjän keisarilta, niin kuin Artturikin ja oma ukkini. Jaakko Aleksanterin syntymän aikaan hallitsijana oli Aleksanteri II, jonka patsas komeilee Helsingin senaatintorilla, keisari joka Tiernapoikien mukaan ”poisotti orjuuden ja poisotti styrängin”.

Aleksanteri meni 18-vuotiaana Kajaanissa nahkurin oppiin. Kolmen vuoden harjoittelun jälkeen hän sai kisällikirjan ja parin vuoden lisäharjoittelun jälkeen täysivaltaisen mestarin valtakirjan. Hän hankki lisää ammattitaitoa Lappeenrannassa, Oulussa Åströmin tehtaalla ja viimeksi Laihialla. Vuonna 1887 hän osti Ylihärmästä nahkuriliikkeen ja muutti seuraavana vuonna kirjansa Kajaanista Ylihärmään.

Artturin **isoisä ja Aleksanterin isä Joonas Joonaksenpoika Leinonen** (s. 1841 Paltamossa, k. 1911 Oulussa) oli mäkitupalainen, uudisviljelijä ja sittemmin työmies. Myös Aleksanterin äiti Reeta Vilhelmiina oli Leinosia, ei lähisukua mutta samasta kylästä, miestä 13 vuotta vanhempi. Kun pari vihittiin maaliskuisena sunnuntaina 1861, oli morsian ”i full skrud” eli täydessä morsiusasussa, ehkä siksi koska isä oli talollinen. Perhe asui Kivesjärvellä Haapalan uudistilalla. Aviosta syntyi vain yksi poika, tämä Jaakko Aleksanteri. Äiti kuoli nelikymppisenä lavantautiin. Toisesta aviosta ei lapsia saatu, vaimo taisi olla siihen liian vanhakin. Mutta kun Joonas avioitui kolmannen kerran, tällä kertaa itseään 15 vuotta nuoremman naisen kanssa, Aleksanteri sai peräti kuusi puolisisarusta. Mutta nyt perhe asui jo Oulussa ja Joonaksen ammattina oli työmies. Hän kuoli 70-vuotiaana. Aleksanteri oli ollut silloin jo pitkään omassa elämässään.

Artturin **ukin isä** ja Aleksanterin ukki oli myös nimeltään **Joonas**, joka asui itsellisenä ja torpparina Kivesjärvellä vaimonsa Anna Väisäsen ja puolen tusinan lapsen kanssa. Hän kuoli 55-vuotiaana ”hermokuumeeseen”, jolla nimellä saatettiin kutsua esim. lavantautia. Vaimo Anna eli 16

vuotta pitempään. Lapset hajaantuivat eri kyliin ja poika Joonas siis lopulta Ouluun.

Kalevi Juvosella, Artturi Leinosen tyttären vävyllä, on tieto jostakin lähteestä, että ”Annan veli tuomittiin merirosvouksesta Oulujärvellä kuolemaan.” Tässä viitataan ilmeisesti 1860-luvun ns. Kiveksen rosvoihin, joutilaitten nuorten miesten joukkioon, joka 1860-luvun nälkävuosina ryösteli Oulunjärven yksinäisiä kulkijoita ja rantataloja. Juvosen tieto on kuitenkin vahvasti liioiteltu, koska pahimmatkin Kiveksen rosvoista selvisivät vankeudella ja raipoilla. Annalla oli kaksi veljeä, jotka molemmat kuolivat kirkonkirjojen mukaan lavantautiin. Heidän mukanaolostaan Kiveksen rosvoissa en ole löytänyt tietoa.

Artturin **ukin ukki** oli torppari **Paavo Paavonpoika Leinonen**, Kivesjärveltä hänkin, joka eli kylässä koko ikänsä, oli kahdesti naimisissa ja sai yhteensä kuusi lasta. He kaikki elivät ja kuolivat Kivesjärvellä, itsellisinä tai torppareina tai näiden puolisoina.

Muutama sana näistä maaseudun yhteiskuntaluokista: *Talolliset* omistivat tilansa ja maksoivat niistä veroa, tilat olivat numerollisia maakirjataloja, joiden koko määriteltiin osina manttaalista. Koko manttaali vastasi noilla seuduilla karkeasti 1000 ha:n tilaa. *Torpparit* olivat vuokranneet yleensä pienen tilansa jonkun maakirjatalon maista määrääjäksi ja maksoivat vuokran taksvärkinä eli päivätöinä taloon, joskus myös osana sadosta tai rahalla. *Mäkitupalaiset* olivat vuokranneet mökin ja perunamaan talolta ja maksoivat siitä yleensä päivätöinä. Usein he olivat myös ammattityöväkeä. Maatalousyhteiskunnan alimman kastin muodostivat *loiset*, jolla tarkoitettiin talossa asuvaa palkkityöväkeä, jotka saivat asunnon ja ruuan talosta. Heistä suurin ryhmä olivat *rengit* ja *piiat*. Myös muonamiehistä puhutaan: he tekivät esim. muutaman päivän viikossa taloon ja saivat osan palkkaansa ruokana. *Huonemies* vastanne suurin piirtein samaa kuin loinen. Yhteisellä nimellä näitä edellä mainittuja nimitetään usein *itsellisiksi*. Rengeistä ja piioista tuli itsellisiä kun he avioituivat, tytöistä myös, jos he saivat

aviottoman lapsen.

Myös **Paavon isä oli Paavo**. Hän syntyi kohta isonvihan jälkeen ja kuoli vuosikymmen ennen Ranskan suurta vallankumousta. Hän oli talollinen, Kivesjärven Leinolan n:o 8 isäntä. Hänellä ja puoliso Anna Valtasella oli yhdeksän lasta, joista vain yksi kuoli lapsena. Viisi jäi Kivesjärvelle, yksi naitiin Mieslahteen ja yksi muutti perheineen Säräisniemelle ja katosi meiltä kirkonkirjojen palon myötä 1859, paitsi yksi lapsi, joka löytyy Kestilästä suuren Leinosten sukuhaaran kantaäitinä.

Paavon isä eli **Artturin ukin ukin ukki oli Matti Juhonpoika Leinonen**, joka syntyi Paltamon Melalahdessa noin 1690 ja kuoli 1840-luvulla. Hän muutti perheineen Kivesjärvelle ja oli Leinolan n:o 4 isäntä. Vaimo oli Liisa Mustonen ja lapsia seitsemän.

Ennen 1870-luvulla päättyneitä isoajakoa Kivesjärvellä oli peräti viisi Leinolaa, jotka kaikki saivat isossajaossa uudet nimet. Leinolasta n:o 8, jossa Artturin esivanhemmat kauimmin asuivat, tuli Virpelä.

Matin isä Juho asui Annansa kanssa Melalahdessa. Emme tiedä muita lapsia kuin em. Matin, vaikka heitä toki on voinut olla. Annan sukunimi ei ole tiedossa, vaikka hänellä sellainen varmasti oli, niin kuin kaikilla itäsuomalaisilla aina keskiajalta asti.

Juhon isä oli **Tapani Pekanpoika Leinonen**. Tapani sai isänsä jälkeen puolet Melalahden kylän Parkkilasta joka oli silloin iso, puolen manttaalin talo. Toisen puolen sai Juho-veli, josta jaettuna tulivat Leinola 12 ja Leinola 13. Tapanin talon nimeksi tuli myös Leinola ja numeroksi 8, kunnes isossajaossa talon nimeksi tuli Tervola ja numeroksi 3. – Melalahden Leinola 8:n ensimmäisen isännän Tapani Tapaninpojan vaimon nimestä ei ole luotettavaa tietoa. Tiedetään, että hänellä oli ainakin viisi lasta, neljä poikaa ja tytär.

Tapanin isä Pekka Juhonpoika oli vanhin esi-isistämme, jonka syntymäajan tiedämme joltisellakin varmuudella. Hän nimittäin löytyy 30-vuotisen sodan aikana laaditusta sotaväenotoluettelosta, jossa ikä on mainittu. Sen perusteella hän olisi syntynyt 1588. Pekalla oli ainakin kahdeksan lasta, kuusi poikaa ja kaksi tyttöä.

Pekka Leinonen oli isäntänä Kivesjärvellä 1/2 manttaalin Leinolassa vuosina 1617-36, jolloin muutti vaimonsa ja nuorempien lastensa kanssa Kivesjärveltä Melalahden Parkkilaan noin 1637. Osa lapsista jäi Kivesjärvelle, osa tuli vanhempien mukaan ja yksi kulkeutui Säräisniemen Jaalankaan jatkamaan siellä Leinosten suurta sukua. Pekan perheestä tiedetään tavallista enemmän, koska hänen kuolemansa jälkeen vuonna 1657 laadittu perunkirja löytyy arkistosta.

Pekan isästä Juhosta ei paljoa tiedetä, vain että hän maksoi veroa Oulujärvellä yhden manttaalin tilastaan vuosina 1606-1607 ja 1611 ja että hänellä luullaan olleen Pekan lisäksi toinenkin poika, Juho .

Näin olemme päässeet viimeiseen tiedettyyn esi-isään Tapani Leinoseen, joka saapui Oulujärven erämaahan ensimmäisen muuttoaalton mukana 1550-luvulla. Hänet kirjattiin maa-kirjaan vuodesta 1563 Kivesjärven kylään. Se mistä Tapani oli lähtöisin on luotettavasti selvittämättä. Martti Siiran mukaan hän voisi olla lähtöisin Juvan Vuorenmaan kylästä. Tapani oli Kivesjärven Leinolan isäntänä vuosina 1555-79.

Artturi Leinosen jälkeläisillä ja meillä muilla on tietysti esivanhempia tosi paljon enemmänkin kuin tusina! Meistä tavallisista ihmisistä vain on jäänyt vähän tietoa, vähemmän kuin esim. aatelisista. Oletteko koskaan ihmetelleet, miksi Ruotsin Kaarle-kuninkaita on niin paljon, että nykyinen on peräti XVI? Onko kukaan kuullut puhuttavan Kaarle I:stä tai II:sta? Ei ole voinutkaan. Nimittäin kuusi ensimmäistä Kaarlea keksittiin 1500-luvulla, kun Ruotsille luotiin suurta menneisyyttä. He ovat siis täysin sepitettyä historiaa, historioitsija Johannes Magnuksen keksimiä.

Sille tielle emme taida me Leinoset lähteä, vaan tyydymme näihin omiin juuriimme, runkoon ja oksiin, joissa on suurmiehiä ja – naisia meille aivan kyllin, tämä isänmaamme rakentajia eri tavoin: uudisraivaajia, talollisia, torppareita ja mäkitupalaisia, mutta myös kirjailijoita, kuvataiteilijoita ja presidenttejäkin. Ja uusia kasvaa koko ajan.

TAPIO LEINONEN

Artturi Leinosen esivanhempien polku

I

Tapani Leinonen, s. 1530 , k. 1579

II

Juho Leinonen, s. 1560 Oulujärven pitäjässä

III

Pekka Leinonen, talollinen, s. 1588 , k. 1656
Paltamon Melalahdessa

Anna Laurintytär Hyvönen, s. 1585 sill. Siikajoen pitäjän Tavastkengän kylässä (nyk. Pyhäntää tai Kestilää)

IV

Tapani Leinonen, talollinen, s. 1625 ilm. Paltamon Kivesjärvellä, k. 1679 Paltamon Melalahdessa

V

Juho Leinonen, talollinen, s. 1660 Paltamon Melalahdessa, k. 1708 Paltamon Melalahdessa
Anna , s. 1670 ilm. Paltamossa, k. 1706 Paltamon Melalahdessa

VI

Matti Leinonen, talollinen, s. 1690 Paltamon Melalahdessa, k. 1744 jälkeen Paltamon Kivesjärven Leinolassa

Liisa Mustonen, s. 1690 Paltamon Kivesjärvellä, k. n. 1737 Paltamon Melalahdessa

VII

Paavo Leinonen, talollinen, s. 1726 Paltamon Melalahdessa, k. 1769 Paltamon Kivesjärven Leinolassa n:o 8

Anna Valtanen, s. 1730 Paltamossa, k. 17.4.1791 Paltamon Kivesjärven Leinolassa n:o 8

VIII

Paavo Leinonen, torppari, s. 14.4.1760 Paltamon Kivesjärven Leinolassa n:o 8, k. 26.2.1826 Paltamossa

Kaisa Haataja, s. 25.2.1767 Paltamon Palt-

aniemellä, k. 24.9.1806 Paltamossa

IX

Joonas Leinonen, torppari, s. 11.4.1801 Paltamon Kivesjärven Leinolassa n:o 8, k.

11.1.1856 Paltamon Kivesjärvellä

Anna Väisänen, s. 25.4.1805 Paltamon Kivesjärvellä, k. 2.2.1872 Paltamon Kivesjärven Haapalassa

X

Joonas Leinonen, mäkitupalainen, työmies, s. 21.4.1841 Paltamon Kivesjärvellä, k.

26.4.1911 Oulussa

Reeta Vilhelmiina Leinonen, s. 6.7.1828 Paltamon Kivesjärven Leinolassa n:o 2, k. 2.5.1869 Paltamon Kivesjärven Rahulassa

XI

Jaakko Aleksanteri Leinonen, nahkuri, s. 16.3.1862 Paltamon Kivesjärvellä, k.

29.12.1946 Seinäjoella

Serafiina Perälä, s. 15.9.1865 Nurmossa, k. 12.9.1965 Seinäjoella

XII

Artturi Aleksanteri Leinonen, opettaja, poliitikko, lehtimies, kirjailija, s. 15.12.1888 Ylihärmän Keskikylän Keskisissä, k. 26.2.1963

Vaasassa Liisa Aliina Kivimäki, s. 4.3.1887 Ylihärmässä, k. 19.8.1969 Vaasassa

XIII

Kaarina Leinonen, s. 27.9.1913 Töysässä, k. 15.7.2008 Espoossa

Ensio Vasarla, s. 19.5.1914 Helsingissä, k. 15.4.2004 Espoossa

XIV

Katariina (Kati) Vasarla, s. 29.6.1942 Helsingissä

Esa Lähdesmäki

XV

Saara Maria Lähdesmäki, s. 21.2.1974 Vaasassa

Talvisodan evakot

Iida Halla-ahon evakkomuistelmia 1939-1940. Koonnut Maire Penninkangas.

Iida syntyi Ristijärven Uvankylässä 7.6.1924. Isä oli Lauri Härkönen ja äiti Saimi Leinonen. Iida avioitui Matti Halla-ahon kanssa ja muutti Alajärvelle 1949.

Talvisodan syttyessä 30.11.1939 Iida oli 15-vuotias ja aloittanut samana syksynä rippikoulun.

Venäläisten tarkoituksena oli mennä Raateentien kautta Ouluun ja katkaista Suomi Oulun korkeudelta kahtia. Ristijärvi sijaitsee n. 45 km Kajaanista pohjoiseen. Se oli sotatoimialuetta, joten väestöä paikkakunnalta evakuoitiin. Myös Härkösen perheen Ristijärven Uvankylältä oli lähdettävä. Iidan isä Lauri joutui Kajaaniin vartiointitehtäviin. Oli ohitettu joulukuun puoliväli, kun tuli tieto, että kyläläisten on lähdettävä kodeistaan. Mukaan otettiin vain jonkin verran vaatteita kullekin.

Lauri ja Saimi Härkösen perheeseen kuului tuolloin vanhimman Iida-tytön lisäksi Eetu 13, Alma 9, Aino 5, Elma 2 ja muutaman kuukauden ikäinen Impi-vauva. Evakkomatka alkoi hevoskyydillä Ristijärven kirkolle rautatieasemalle. Hyrynsalmella junaan nousi hyrynsalmelaisia ja suomussalmelaisia evakoita. Härkösen perheen matka eteni härkävaunussa Paavolan pitäjään Ruukkiin, jonka koululle oli järjestetty majoitus. Luokkahuoneiden lattiat toimivat makuupaikkoina. Patjoista ei ollut tietoaakaan, jotain takkia tai muuta vaatetta levitettiin patjaksi. Koulun saunan padassa laitettiin ruokaa isolle porukalle. Aamiaiseksi saatiin kuumaa sokerivettä ja voileipää. Joulukin meni koululla vaatimattomasti.

Lisää evakoita tuotiin junalla, ja aikaisemmin tulleita pyrittiin sijoittamaan taloihin. Ruukin koululla Härkösen perhe oli noin viikon ajan, kunnes joulun jälkeen heidät siirrettiin Revonlahdelle Kesikylän koululle ja sieltä edelleen Isolänkelän taloon. Talossa asui lapseton paris-kunta, isäntä jo sen ikäinen, ettei hänen tarvinnut lähteä sotaan. Talossa oli karjaa ja hevosia, kaksi piikaa ja renki. Emäntä keitti ruokaa niin paljon, että evakotkin saivat samasta padasta syödäkseen. Saimi sai lapsineen asuttavakseen pienen

huoneen.

Talvi oli erityisen kylmä, mittari näytti pitkään -40 asteen pakkasia. Niinpä ihmisten oli oltava paljon sisätiloissa. Kanssakäyminen muiden kyläläisten kanssa oli vähäistä. Sodasta huolimatta posti kulki, ja niin saatiin isä-Laurin kanssa vaihtaa kuulumiset kirjeissä.

Aika kului käsitöitä tehden. Aino-tyttö oli vasta 5-vuotias, mutta virkkasi innolla emännälle patalappuja. Iida hoiteli pienempiä sisaruksia, siivosi, tiskasi ja auttoi muissa taloustöissä. Talon isäntä huolehti ison tuvan lämmityksestä. Pyykit pestiin ulkosaunassa, siellä oli pata, jossa tarvittavat vedet lämmitettiin. Vaatteiden kuiviksi saaminen oli hankalaa.

Kuolemantapauksilta ei evakoiden joukossa vältytty, ja niinpä kainuulaisia tuli haudatuksi Paavolan hautausmaahan.

Talvisota loppui 13.3.1940. Lauri Härkönen pääsi maaliskuun loppupuolella hakemaan perhettään takaisin kotiin. Junia ja junavaunuja tarvittiin myös Karjalan evakoiden kotiuttamisessa, joten kainuulaiset joutuivat odottelemaan kuljetusta. Härkösen perheen kotimatka alkoi talon isännän hevoskyydillä Ruukin asemalle. Siellä perhe joutui vielä yöpymään nuorisoseurantalolla. Sitten matkattiin taas härkävaunussa Ristijärvelle.

Kotikylään päästiin kirkonkylältä hevoskyydillä. Kotitalon ovi oli jätetty evakkoon lähdettäessä lukitsematta, eikä mitään havaittu talosta asukkaiden poissa ollessa hävinneen.

Lehmät olivat myös evakossa. Viranomaisten määräämät henkilöt huolehtivat lehmät, isännän- ja talonnimilaput kaulassaan, Oulaisiin ja Vihantiin. Kotikylälle jäi muutamia naisihmisiä, jotka hoitivat omat ja evakkoon lähteneiden lampaat ym. pieneläimet. Kokoamalla eläimet isoihin navettoihin ne oli helpompi hoitaa. Hankalaa oli kotiin jääneillä, kun heidän piti yrittää elää niin, ettei esim. lentokoneesta pystyttäisi näkemään, että kylällä on asukkaita. Lehmät tuotiin sodan loputtua takaisin omistajilleen. Mielipahalta ei vältytty, kun huomattiin että oma lehmä oli vaihtunut evakkomatalla huonompaan eläimeen. Näin ikävästi kävi joidenkin kohdalla. Härkösen perheen kaikki neljä lehmää tulivat takaisin kotiin.

Lapuan sukukokous 2010

Sukujuhla ja sukukokous pidettiin 13-15.8.2010 Lapuan kristillisellä kansanopistolla.

Leinosen Sukuseuran vuosikokouksen veti esimies Tatu Leinonen ja sihteerinä toimi arki-
tonhoitaja Tapio Leinonen. Toimintakertomus ja tilit hyväksyttiin. Tilinpäätös poikkesi hiukan lehdessä olleesta. Syynä on verottajan yllättävä päätös panna sukuseurat verolle. Toimintasuunnitelma ja talousarvio vahvistettiin.

Sukukokous päätettiin edelleen pitää vuosittain. Sukuaineiston täydentämistä jatketaan. Sukukirjoja julkaistaan siinä tahdissa kuin tekijät ehtivät niitä valmistella.

Hallituksen erovuoroisten jäsenten ja jatkosta kieltäytyneiden Tapio Leinosen (Kurenpolvi) ja Urpo Leinosen (Paltamo) tilalle valittiin Teuvo Leinonen Melalahdesta ja Mika Hirvonen Jyväskylästä. Tilintarkastajiksi valittiin edelleen

Hannu Leinonen Oulunsalo ja Antero Leinonen Kello sekä varalle Veikko Leinonen Ristijärvi ja uutena Tapani Koskela Lapua.

Jäsenmaksuksi päätettiin entinen eli 12 euroa, ainaisjäsenmaksu 120 euroa.

Kokous vietti hiljaisen hetken pitkäaikaisten sukuseura-aktiivien Seppo ja Eila Räisäsen muistoksi. He menehtyivät tasoristeysonnettomuudessa Laukaassa 13.12.2009.

Hallituksen järjestäytymiskokouksessa sukuseuran puheenjohtajaksi eli esimieheksi valittiin edelleen Tatu Leinonen, varaesimieheksi edelleen Tapio Leinonen, sihteeriksi edelleen Tarja Leinonen-Viinikka ja taloudenhoitajaksi edelleen Yrjö Leinonen. Sukulehden päätoimittajaksi valittiin edelleen Martti Häikiö ja toiseksi toimittajaksi erityisesti verkkoasioihin edelleen Tuomas Honka.

Lapuan patruunatehtaan entisiin tiloihin vuonna 1998 rakennettu Kulttuurikeskus Vanha Paukku sisältää kirjaston, museoita ja muuta monipuolista kulttuuritarjontaa. Retken osanottajat Alajoki-salissa kuuntelemassa Ruut Lehdon esittelyä.

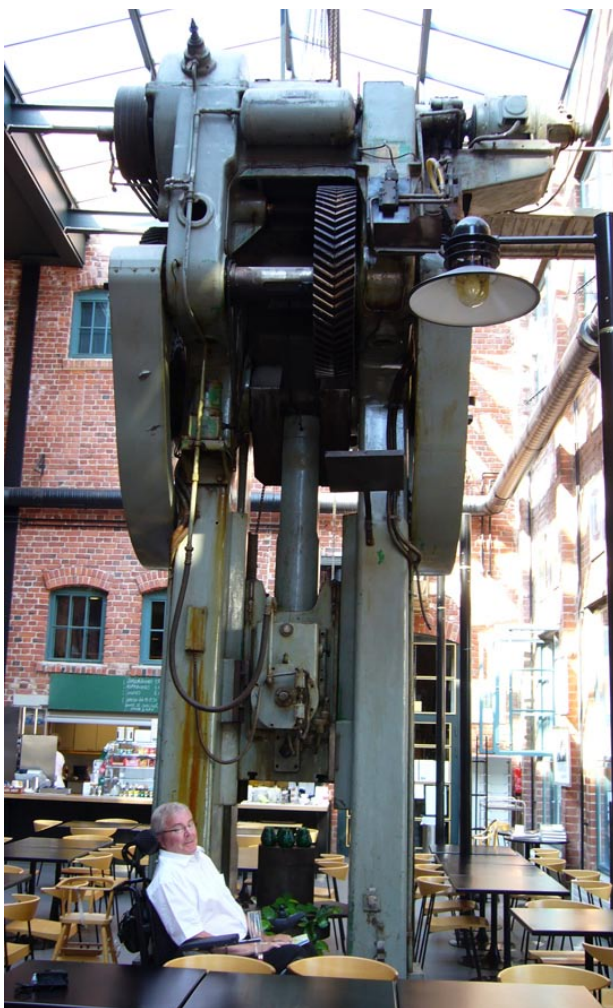
Tapani Koskela Lapua, Jaakko Sarkkinen Kempele ja Jaana Sarkkinen Lapua. Taiteilija Timo Suvannon muotoilema muistomerkki, joka on pystytetty patruunatehtaan 13.4.1976 tapahtuneessa räjähdyksessä kuolleiden 40 työntekijän muistolle.

Heikki Leinonen Masku lataamassa asetta patruunatehtaan museon koeampumaradalla.

Torsti Leinonen Mikkeli Vanhan Paukun museon jättiläismäisen puristimen alla.

Leonard ja Elsa Pitkäkoski Seinäjoki Valokuvaamo Pyhälähden museossa. Elsa Leinonen on Säräisniemen Juusolasta.

Juhlissa oli monipuolista ohjelmaa. Hyvät Häjyt & Ylihärmän soittokunta esittivät Artturi Leinosen sanoituksia. Kauno Kattelus esitti otteita Leinosen "Lakeuksien lukosta": "Taloos pitää olla isäntä!" Rokarit soittivat Anu Haaviston johdolla.

Teppo Ylitalo toi Suomen Sukututkimusseuran tervehdysten. Hän puhui pohjalaisuudesta käynteäen käsitteitä "omillaan toimeentuleva talonpoika" ja "itsellisyyden aate", näyttämisen halu ja kilpailuhenki. Toisinajattelulle ei ole juuri ollut sijaa. Pohjalaiset ovat kamppaileet "kunnian ja häpiän välissä".

Kokouksen ja juhlan järjestelyihin monin tavoin osallistunut musiikinopettaja Jaana Sarkkinen sekä säesti että esitti Helvi Leiviskän Sonaatin pianolla no. 14.

Mäntsälän entinen kirkkoherra Jaakko Leinonen piti aamuhartauden. ”Myös isämme uskoivat ennen ja kylvivät ja leikkasivat.”

Juhani Leinonen Rovaniemi, Molly Staff (s. 1999) Colschester Englanti, isoäiti Eila Staff (s. 1947) Colchester, Tapani Leinonen Jyväskylä (s. 1945). Juhaniin ja Eilan isä oli Esko Leinonen (1921-2000) ja Tapanin isä Pekka Leinonen olivat veljeksiä.

Kaisa Leinosen ja Juho Koskelan jälkeläisiä. Edessä vas. Esko Isoniemi, Saara Isoniemi, Liisa Manu, Helena Pirttinen, Lotta Ketola, Kalle Ketola, Jorma Pirttinen. Toinen rivi vas. Harri Koskela, Sirkka-Liisa Kamppinen, Kirsti Koskela. Takana vas. Kristiina Koskela, Asko Kamppinen, Veli Koskela. Takana Raili Koskela, Tapani Koskela ja Kataliina Ketola.

*Kätemme vahvista työhön tueksi toivottomaan,
viitaksi laumastaan eksyneen harhailijan.
Mieliimme rohkeutta annan katsoa myrskyä päin,
eteenpäin astua edessä myös käskijäin.
Kuljeta ja johda!
Tähtenä nyt hohda,
ilta kun saapuu ja matkamies hämärään jää.*

Pekka Ruuskan runo, jonka Teppo Ylitalo luki esitelmänsä päätteeksi.

Paavo Leinosen lasimaalauksen yksityiskohta Lappuan tuomiokirkossa

Retkeläiset lähdössä risteilylle Lapuan joelle.

Paavo Leinosen lasimaalaus Lapuan tuomiokirkossa.

Kalevi Manu Lapua ja Leila Leinonen Vaasa. Leilan isoisä Emil Leinonen oli tullut Vieremältä, toiminut Ylihärmässä suutarina. Leila on toiminut 43 vuotta kehrääjänä Finlaysonilla Vaasassa, Forssassa ja Tampereella.

Suvun edustajat olivat lahjoittaneet poikkeuksellisen paljon palkintoja arpajaisiin. Onnetarina toimivat Lotta Koskela (vas.), Tuula Leinonen ja Liisa Leinonen. Suurvoittajiin kuului Jukka Häikiö, jonka takana näkyvät kirjakauppiamme Matti Leinonen Paltamo ja monien sukukirjojen tekijä Bertta Räsänen Vaasa.

Sukuseuran taloudenhoitaja Yrjö Leinonen (vas.) ja esimies Tatu Leinonen (oik.) kukittivat sukujuhlan pääjärjestäjät Liisa Manun (toinen vas.), Jaana Sarkkisen, Saara Isoniemen ja Raili Koskelan.

V. A. Koskenniemen 125-juhlavuosi työllisti Marttia

Lehtemme toimittajaa Martti Häikiötä on tänä vuonna työllistänyt erityisesti runoilija-akateemikko V. A. Koskenniemen 125-juhlavuosi. Koskenniemi on kirjoittanut kymmeniä klassikkorunoja, joista on tehty liki 500 sävellystä. Hän oli monipuolinen lehtimies, aikansa johtava kriitikko, Turun yliopiston kirjallisuuden professori ja rehtori ja Suomen Akatemian ensimmäinen kirjailijajäsen.

Martin kirjoittamansa kaksiosainen elämäkertateos *V. A. Koskenniemi. Suomalainen klassikko. 1. Lehtimies, runoilija, professori 1885–1938, 2. Taisteleva kirjallinen patriarkka 1939–1962* (WSOY) julkistettiin tammikuussa. Teoksesta on ilmestynyt liki yli 50 arvostelua, kommenttia ja haastattelua eri tiedotusvälineissä.

Oululaissyntyisen Koskenniemen juhlavuotta on vietetty järjestämällä konsertteja, näyttelyitä ja seminaareja eri puolilla maata. Niistä Martti muistaa erityisesti Helsingin yliopiston juhlasalin juhlakonsertin talvisodan päättymisen 70-vuotispäivänä. Siinä esiintyivät oopperalaulaja Helena Juntunen, lausuntataiteilija Eero Enqvist ja mieskuoro Laulu-Miehet, joka kantaesitti Koskenniemen sanoituksen Jean Sibeliuksen Finlandiaan joulukuussa 1940.

Toinen mieleenpainuva tilaisuus oli Koskenniemi-ilta sanoin ja sävelin Laula mulle laulut nuoruuteni. Se pidettiin Koskenniemen koulun Oulun lyseon juhlasalissa syyskuun alussa. Topilan laulustudio esitti Kaj Chydeniuksen sävellyksiä Koskenniemen runoihin. Ilta oli Martille koskettava myös siksi, että hänen isänsä Juuso oli käynyt saman koulun ja Juuson äiti Henrika Pakonen (ent. Häikiö os. Heikkinen) oli asunut koulun talonmiehen asunnossa. Martti on vuoden mittaan pitänyt Koskenniemeen liittyen liki 50 esitelmää eri puolilla Suomea.

Koskenniemestä lähemmin kiinnostuneiden kannattaa tutustua Koskenniemen sähköiseen

Kuva Tiina Pyrylä

bibliografiaan, joka on julkaistu internetissä Turun yliopiston kirjaston verkkosivulla.

Koskenniemestä kerrotaan myös Oulun maa-kauntakirjaston nettisivulla.

V. A. Koskenniemen Seuran sivusto on: <http://personal.inet.fi/koti/koskenniemenseura/>

TARJOUS LEINOSEN SUKUSEURAN JÄSENILLE

Leinosen sukuseuran jäsenet voivat tilata Martti Häikiön kirjoittamaa teosta *V. A. Koskenniemi. Suomalainen klassikko 1-2* (WSOY) tarjoushintaan **40 euroa** (+ postikulut 5 e) (ovh 52 e) osoitteesta ulla.luoto@wsoy.fi tai kirjeellä Ulla Luoto, WSOY myymälä, Bulevardi 12, 00140 Helsinki.

Matti Leinonen 70 vuotta

Vantaalainen Matti Leinonen on ollut sukuseuran hallituksen jäsen vuodesta 1995. Hänen sukujuurensa ulottuvat Kitee/Tohmajärvi alueelle 1600–1700-luvuille. Matti on syntynyt Pyhäselässä, joka nykyisin kuuluu Joensuuhun. Sieltä perhe muutti takaisin Kiteelle asuttuaan pari vuotta luovutetussa Karjalassa.

Matti valmistui radioinsinööriksi (nykyisin lähinnä elektroniikkainsinööri) Helsingin teknillisessä opistosta 1968. Hän toimi siellä myös assistenttina ja tuntiopettajana. Sitten avautui kaupallinen ura KO-MAssa myynti-insinöörinä, teknisenä johtajana, markkinointijohtajana ja myöhemmin Suunto-yhtymässä KO-MAN toimitusjohtajana. Tästä toimesta jäin myös eläkkeelle. Vantaalla Matti on asunut vuodesta 1970 lähtien.

– KO-MA on lyhennys sanoista koneteknillinen toimisto, mikä johtui kai alkuajoista, jolloin tuonnissa oli lähinnä konttorikoneita. Tullessani firmaan 1969 oli sillä lähinnä radiopuhelimen, valvontatelevisioiden, pikapuhelimien ym. elektroniikan tuontia, myyntiä ja huoltoa.

Vuosien varrella Matti on harrastanut muun muassa shakkia, kalastusta, metsästystä ja veneilyä. Nykyisin läheisiin harrastuksiin kuuluvat sukututkimuksen lisäksi myös radioamatööri-toiminta (OH2AZE), golf ja keilaus.

– Sukuseuran arvokkaan työn kehittäminen on todella suuri haaste varsinkin nuorison osalta. Kuinka heidät saataisiin mukaan lukuisampana joukkona. Mistä löytyisi tarpeeksi valovoimaisia nuoria saamaan uusia ideoita tällä saralla?

Matin ukki Heikki Leinonen (s. 11.8.1861) (vasemmalla) ja isä Herman Leinonen (s. 15.12.1891) elivät molemmat Tohmajärvellä. Ukki viljeli sukutilaa ja isä muutti Kiteelle Niinisyrjään joskus 1920-luvun alussa myös maanviljelijäksi. Valitettavasti tämä osa Kiteetä jäi luovutetun Karjalan puolelle ja perhe joutui evakoksi ja sitä kautta Pyhäselkään, josta isä hankki pienehkön maatilan.

Päivänsankarin oikealla puolella Elsa Leinonen os. Halonen, joka on syntynyt 24.5.1944 Oulussa. Hän oli ammatiltaan perushoitaja ja työuraa kertyi HYKS:in eri sairaaloissa ja Diakonissalaitoksen sairaalassa sekä Oulunkylän kuntoutussairaalassa. Elsa viettää nykyisin hyvin ansaitsemiaan eläkepäiviä lastenlasten suureksi iloksi. Leinosilla on huvila Vappula Sipoon Sivermaantien tuntumassa meren rannalla. Vappula on Sakari Tuomiojan vaimon ja Erkki Tuomiojan äidin Vappu Tuomiojan mukaan aikoinaan nimetty. Eri omistajien jälkeen Leinoset

Markku on koulutukseltaan MBA-tradenomi ja toimii Helsingin kaupungin liikuntavirastossa tietotekniikkapäällikkönä. Vaimo Minna Kekkonen on koulutukseltaan tradenomi ja toimii testauspäällikkönä Tieto Oy:llä. Lauri on syntynyt 15.1.2002 ja Sini 13.8.2007 Helsingissä.

ostivat huvilan 1980 ja rakensivat uuden päärakennuksen 1986. Paikalle ovat leimallisia valtavat alppiruusu-pensaat. Vasemmalla poika Markku Leinonen.

Onnittelut merkkipäivän johdosta

90 vuotta

Leinonen, Ilkka HELSINKI 17.1.1921
Leinonen, Veikko Vilho LIEKSA 10.2.1921
Leinonen, Saara KAJAANI 18.3.1921
Leinonen, Veikko Aamos LAHTI 14.4.1921

85 vuotta

Leinonen, Urho Unto TAMPERE 3.1.1926
Leinonen, Eero THUNDER BAY 28.1.1926
Pöyhönen, Irma KUOPIO 31.3.1926
Sarkkinen, Aune ESPOO 26.4.1926
Martikainen, Kyllikki HAMMASLAHTI
8.5.1926
Leinonen, Helvi PALTAMO 14.6.1926

80 vuotta

Räsänen, Kaisa SULKAVA 18.1.1931
Leinonen, Annikki ARKKUKARI 15.2.1931
Viljamaa, Aarto Vesa ILMAJOKI 28.3.1931
Leinonen, Helge USKALI 25.5.1931
Seilonen, Juhani OULU 31.5.1931

75 vuotta

Leinonen, Risto MELALAHTI 18.2.1936
Matero, Helinä KAJAANI 21.2.1936
Leinonen, Jaakko Juhani MÄNTSÄLÄ
18.3.1936
Leinonen, Aira Orvokki TURKU 24.4.1936
Leinonen, Eero KAJAANI 1.5.1936
Leinonen, Heimo KUUSAMO 29.5.1936
Leinonen, Heino Olavi KUUSAMO 29.5.1936
Leppänen, Aune HELSINKI 4.6.1936

70 vuotta

Huotari, Elvi KEMI 18.2.1941
Huttunen, Riitta LEPPÄKAARRE 5.3.1941
Leinonen, Milja KAJAANI 28.3.1941
Kiiha, Arja KEMI 30.3.1941
Häikiö, Jukka Yrjö Paaval KUOPIO 1.4.1941
Leinonen, Sakari OULU 19.4.1941
Huusko, Siiri KAJAANI 4.5.1941
Harinen, Aino TAMPERE 27.5.1941
Pitkälä, Anna HAUKIPUDAS 28.6.1941

60 vuotta

Leinonen, Viljo NOKIA 7.1.1951
Leinonen, Reijo Herman RAAHE 19.1.1951
Leinonen, Eero OULU 24.1.1951
Leinonen, Matti Henrikki RAISIO 26.1.1951
Puikko, Elma Sinikka KEMINMAA 7.2.1951
Snickeri, Elma LAHTI 12.2.1951
Aromaa, Vuokko Helena TURKU 31.3.1951
Leinonen, Heikki Tapio ESPOO 2.5.1951
Leinonen, Ritva Kaarina IMATRA 31.5.1951

50 vuotta

Aleneff, Marja ESPOO 24.5.1961
Krökki, Teija KAJAANI 10.6.1961
Leinonen, Seija LAPPEENRANTA 18.6.1961

Leinosen sukuseuran hallitus

Esimies

Professori Tatu Leinonen, Tuulastie 13 A 6,
90550 Oulu, 08-5546665, fax 08-5532026,
044-5546669
tatujatuula@gmail.com

Pekka Honka, Lattapojantie 8,
90650 Oulu, 08-5303424, 040-5632606,
pekka.honka@pp.inet.fi

Varaesimies, suvun arkistonhoitaja

Rovasti Tapio Leinonen Päiväkunnaantie 2 D 7,
44120 Äänekoski, 0400-155425
tapioleinonen@kolumbus.fi

Teuvo Leinonen, Oulutie 145 as. 1,
88310 Melalahti, 0400-281300
teuvo.leinonen@pp4.inet.fi

Sihteeri

Tarja Leinonen-Viinikka, Vuotungintie 101,
93600 Kuusamo, 040-7701380
tarja.leinonen-viinikka@pp.inet.fi

Juhani Leinonen, Hauenkalliontie 6 A,
02170 Espoo
09-4524272

Taloudenhoitaja

Yrjö Leinonen, Rautatienkatu 42 A 24,
90120 Oulu, 044-5350701,
yrjo@yrjoleinonen.fi

Matti Leinonen, Oritie 3 C 29,
01200 Vantaa, p/fax 09-8766098,
050-5224298, mleinon4@welho.com

Eija Leinonen, Koulukatu 3-5 B, 65100 Vaasa,
050-5902159,
eija.leinonen@reaktori.net

Mika Hirvonen Säynätsalo

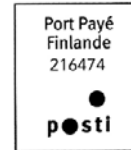
Liisa Manu, Luhtitie 2, 62100 Lapua,
050-3520341
liisamanu@luukku.com

Martti Häikiö, yhteystiedot sivulla 2.

Kaksi apurahaa opiskelijoille 2011

Leinosten sukuseura julistaa haettavaksi kaksi 250 euron suuruista apurahaa Leinosten sukuun kuuluvien opiskelijoiden haettavaksi. Vapaamuotoisesta hakemuksesta tulee käydä ilmi tarkoitus, johon apurahaa haetaan, sekä selvitys siitä, mihin Leinosten sukuhaaraan hakija kuuluu. Hakijoiden ikää, koulutustasoa tai alaa ei ole rajoitettu. Apurahat jaetaan kesän 2011 sukukokouksessa. Hakemukset tulee osoittaa maaliskuun loppuun 2011 mennessä sukuseuran esimiehelle:

Professori Tatu Leinonen, Tuulastie 13 A 6, 90550 Oulu, tai sähköpostilla tatujatuula@gmail.com

OSTA ITSELLESI TAI LAHJAKSI SUKUKIRJA!

Kainuun Leinonet 2

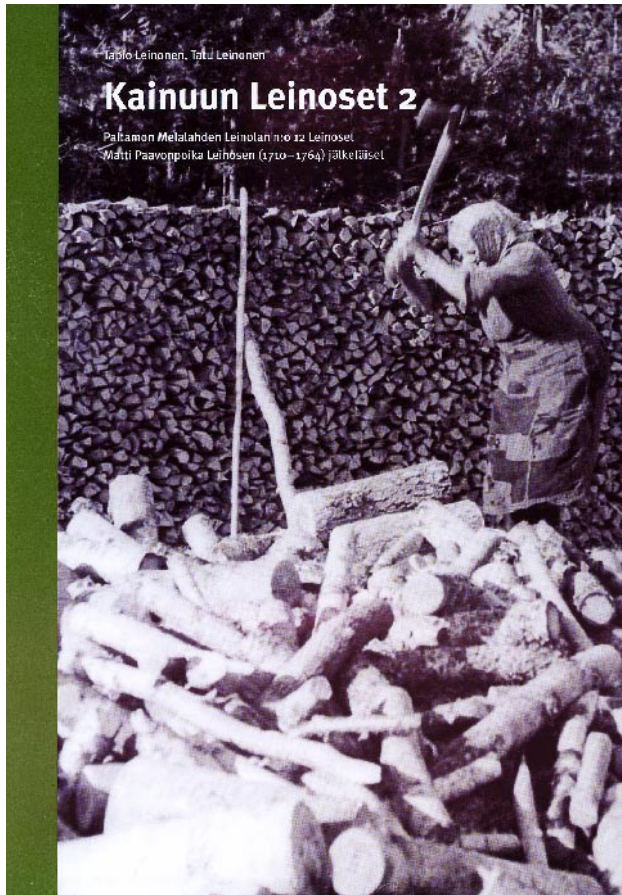
Melalahden Leinolan n:o 12 Leinonet
Matti Paavonpoika Leinosen (1710-1764) jälkeläiset

HUOM! TARJOUKSHINTA

Leinosen sukuseuran toinen teos *Kainuun Leinonet 2* on jatkoa edelliselle sukukirjalle. Sukuhaaran kantaisä on Matti Paavonpoika Leinonen (1710-1764), joka oli Melalahden Leinolan n:o 12 isäntä. Kirjan sukutaulut käsittävät hänen jälkeläisiään yhteensä noin 14 500 henkeä. Sukutaulujen edellä on esitelty suvun kantatalo Leinola n:o 12, joka isossajaossa sai nimekseen Paavola ja numeroksi 4 sekä Matin jälkeläisten päähaarat asuinpaikkoineen. Muutamat yleisluontoiset artikkelit on tarkoitettu auttamaan perehtymistä Kainuun Leinosten asuinseutuuihin. Lisäksi kirjassa on 12 henkilöartikkelia. Kirjaan on kootu kuvia Leinosista ja heidän asuttamistaan taloista. Kirja sisältää myös lähde-luettelon ja henkilöhakemiston. Kirjassa on noin 800 sivua. **Hinta 48 e. Osta myös 1. osa, 48 e.**

Kirjaa saa Kainuun kirja- ja paerikauppa, Puolangantie 12, 88300 Paltamo, puh 08-871025.
verkkokauppa www.kainuunkirja.net

Sukukirjat kuuluvat jokaisen Leinosen kirjahyllyyn!

SUVUN TUNNUKSET

Hieno tapa muistaa suvun jäsenten merkkipäiviä on hankkia Leinosten pöytäviiri. Rintamerkki (halkaisija 12 mm) kuuluu jokaisen sukuseuran jäsenen ja sukuun kuuluvan rintaan.

HINNAT
pöytäviiri 25 e
rintamerkki 4 e
suku-CD 30 e

TILAUKSET
Taloudenhoitaja Yrjö
Leinonen
(tiedot sivulla 19)

